

Suvestinė redakcija nuo 2020-05-15

Įsakymas paskelbtas: TAR 2018-10-26, i. k. 2018-16704

Nauja redakcija nuo 2019-10-25:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS
PRIEMONĖS „ŪKIO IR VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA
EKONOMINĖS VEIKLOS PRADŽIAI KAIMO VIETOVĖSE“ ĮGYVENDINIMO NUO
2018 M. TAISYKLIŲ, KAI VERSLO PLANUI ĮGYVENDINTI YRA MOKAMA IŠMOKA,
PATVIRTINIMO**

2018 m. spalio 25 d. Nr. 3D-773

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ įgyvendinimo nuo 2018 m. taisykles, kai verslo planui įgyvendinti yra mokama išmoka (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Giedrius Surplys

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2018 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-773

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 M. PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŪKIO IR
VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA EKONOMINĖS VEIKLOS
PRADŽIAI KAIMO VIETOVĖSE“ ĮGYVENDINIMO NUO 2018 M. TAISYKLĖS, KAI
VERSLO PLANUI ĮGYVENDINTI YRA MOKAMA IŠMOKA**

Pakeistas priedo pavadinimas:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ įgyvendinimo nuo 2018 m. taisyklės, kai verslo planui įgyvendinti yra mokama išmoka (toliau – Taisyklės), parengtos vadovaujantis:

1.1. 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 1 skyrius, 1 tomas, p. 340);

1.2. 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl mikroįmonių, mažų ir vidutinių įmonių sampratos (OL 2003 L 124, p. 36) (toliau – Komisijos rekomendacija Nr. 2003/361/EB);

1.3. Europos Komisijos suvestiniu pranešimu Nr. 2008/C 95/01 dėl jurisdikcijos pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL 2008 C 95, p. 1);

1.4. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/711 (OL 2019 L 291, p. 5);

1.5. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. vasario 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/288 (OL 2019 L 53, p. 14);

1.6. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL 2013 L 347, p. 549), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2017/2393 (OL 2017 L 350, p. 15);

1.7. 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) (toliau – Komisijos reglamentas Nr. 1407/2013);

1.8. 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo

plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2019/94 (OL 2019 L 19, p. 5);

1.9. 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 2019/936 (OL 2019 L 149, p. 58);

1.10. Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. C(2014)4234;

1.11. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842 (toliau – Programa);

1.12. Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymu;

1.13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 programos įgyvendinimą, paskyrimo“;

1.14. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

2. Taisyklės nustato paramos teikimo ir administravimo tvarką pagal Programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ (toliau – priemonė) veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ (toliau – veiklos sritis), kai parama verslo planui įgyvendinti išmokama mokant išmoką, kai pareiškėjui nereikia teikti išlaidas pagrindžiančių komercinių pasiūlymų, o paramos gavėjui – patirtų išlaidų ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentų. Taisyklės taikomos pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems paramos paraiškas, paramos gavėjams, įgyvendinantiems projektus, kuriems skirta parama pagal Programos priemonės veiklos sritį, taip pat institucijoms, atliekančioms paramos paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą.

3. Paramos teikimo ir administravimo tvarka, kiek to nereglamentuoja Taisyklės, nustatyta Administravimo taisyklėse.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

4. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

4.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

4.2. **ES** – Europos Sąjunga.

4.3. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

4.4. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

4.5. **Programa** – Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa.

5. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

5.1. **Išmoka verslo planui įgyvendinti** (toliau – išmoka) – iš anksto nustatyta paramos suma, paramos gavėjui mokama verslo planui įgyvendinti nereikalaujant pateikti išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentų.

5.2. **Įmonė** – ekonominę veiklą vykdančias ūkio subjektas.

5.3. **Kaimo gyventojas** – fizinis asmuo, kuris nuolatine gyvenamąją vietą deklaruoja kaimo vietovėje.

5.4. **Kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis, miestas ar kita gyvenamoji vietovė, kurių gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. Sodininkų bendrijos teritorija, taip pat kurortas nelaikomi kaimo vietove.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

5.5. **Projekto kontrolės laikotarpis** – trejų metų laikotarpis nuo paskutinio paramos išmokėjimo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi projekte (paramos paraiškoje ir verslo plane) numatytų įsipareigojimų.

5.6. **Verslo planas** – dokumentas, kuriame techniniu, finansiniu, ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomi projekte numatytoms investicijoms atlikti reikalingi ištekliai ir terminai.

5.7. **Verslo plano įgyvendinimo laikotarpis** – verslo planui įgyvendinti skirtas ne ilgesnis kaip 3 metų laikotarpis nuo rašytinio pranešimo Agentūrai apie verslo plano įgyvendinimo pradžią iki verslo plane nurodytų rodiklių pasiekimo, kurio pabaiga sutampa su finansinių metų pabaiga.

5.8. **Verslo plano įgyvendinimo pradžia** – data, kai paramos gavėjas, pradėdamas įgyvendinti verslo planą, raštu apie tai informuoja Agentūrą.

5.9. **Viena įmonė** – kaip nurodyta Komisijos reglamento Nr. 1407/2013 2 straipsnio 2 punkte ir Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 straipsnio 16 dalyje.

5.10. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos valdymo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

5.11. **Žemės ūkio veikla** – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, pripažinto žemės ūkio kooperatyvo iš savo narių jų ūkiuose pagamintų ar išaugintų žemės ūkio produktų supirkimą ir realizavimą, iš savo narių supirktų žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ir ne maisto produktų realizavimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą.

5.12. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Administravimo taisyklėse.

III SKYRIUS

PRIORITETAI, TIKSLINĖS SRITYS IR KOMPLEKSINIAI TIKSLAI

6. Programos priemonės veiklos srities prioritetas – skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse.

7. Priemonės veiklos srities tikslinė sritis – veiklos įvairinimo, mažųjų įmonių kūrimo ir plėtojimo, taip pat darbo vietų kūrimo lengvinimas.

8. Priemonės veiklos srities kompleksiniai tikslai:

8.1. inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;

8.2. tvari plėtra (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus).

IV SKYRIUS

REMIAMA VEIKLA

9. Pagal priemonės veiklos sritį parama teikiama ne žemės ūkio veiklai pradėti. Remiama ekonominė veikla, nurodyta Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje, patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (toliau – EVRK).

10. Pagal priemonės veiklos sritį neremiamos šios ekonominės veiklos:

10.1. alkoholinių gėrimų gamyba ir prekyba jais;

10.2. tabako gaminių gamyba ir prekyba jais;

- 10.3. ginklų ir šaudmenų gamyba ir prekyba jais;
- 10.4. azartinių lošimų ir lažybų organizavimas;
- 10.5. didmeninė prekyba;
- 10.6. finansinis tarpininkavimas, pagalbinė finansinio tarpininkavimo veikla (įskaitant virtualiųjų valiutų leidybą (gamybą) ir prekybą);
- 10.7. draudimo ir pensijų lėšų kaupimo operacijos;
- 10.8. nekilnojamojo turto operacijos;
- 10.9. teisinės ir konsultavimo veiklos organizavimas, išskyrus konsultavimo veiklą buhalterinės apskaitos ir mokesčių klausimais;
- 10.10. medžioklė, gaudymas spąstais, medžioklės patirties sklaida ir su tuo susijusios paslaugos;
- 10.11. elektros energijos gamyba, pardavimas ir paskirstymas;
- 10.12. apgyvendinimo veikla, išskyrus stovyklaviečių veiklą;
- 10.13. krovinio kelių transporto ir perkraustymo veikla;
- 10.14. už paramos lėšas įgyto turto nuoma, išskyrus poilsio ir sporto reikmenų nuomą galutiniam vartotojui;
- 10.15. žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė bei akvakultūra, išskyrus paslaugas žemės ūkiui, kaip nurodyta Paslaugų žemės ūkiui sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 76 „Dėl Paslaugų žemės ūkiui sąrašo patvirtinimo“;
- 10.16. paslaugų žemės ūkiui teikimo veikla, kai paraišką teikia pareiškėjas, vykdamas žemės ūkio veiklą.
11. Jeigu projekte numatyta produktų gamyba, apdorojimas, perdirbimas, galutinis produktas negali būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede (toliau – Sutarties I priedas) nurodytas produktas. Detalusis produktų sąrašas pateikiamas 2016 m. spalio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 2016/1821, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas. Jeigu apdorotas, perdirbtas, pagamintas produktas patenka į Sutarties I priedo sąrašą, tačiau pajamos gaunamos iš paslaugos suteikimo, tokia ekonominė veikla remiama pagal Priemonės veiklos sritį. Paramos gavėjo pajamos iš paslaugų teikimo paskutiniais verslo plano įgyvendinimo metais turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų pajamų iš ūkinės komercinės veiklos.
12. Viename projekte gali būti numatyta keletas remiamų ekonominės veiklos rūšių.

V SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

13. Paramos gali kreiptis:
- 13.1 fizinis asmuo, nevykdeš jokios ne žemės ūkio ekonominės veiklos nuo 2018 m. gegužės 18 d. iki 2019 m. gegužės 18 d. arba per nurodytą laikotarpį vykdeš ją mažiau kaip 30 kalendorinių dienų, neatsižvelgiant į tai, ar buvo gauta pajamų, ar ne.
- Papunkčio pakeitimai:*
 Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880
 Nr. [3D-308](#), 2020-04-17, paskelbta TAR 2020-04-17, i. k. 2020-08105
 Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364
- 13.2. naujai įsteigtas (įregistruotas ne anksčiau kaip prieš 12 mėn. iki paraiškos pateikimo dienos) privatus juridinis asmuo.
- Papunkčio pakeitimai:*
 Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

14. Pareiškėjas turi atitikti labai mažos įmonės reikalavimus, nurodytus Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme (taikoma juridiniams asmenims) ir Komisijos rekomendacijoje Nr. 2003/361/EB

(taikoma fiziniams asmenims), ir turi būti savarankiška įmonė, kaip yra apibrėžta Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme. Savarankiškumo reikalavimas netaikomas ūkininkams.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

15. Paramos besikreipiantis fizinis asmuo turi būti ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus.

16. Paramos paraišką (Taisyklių 1 priedas) pareiškėjas teikia individualiai, partneriai negalimi. Pareiškėjais negali būti juridinių asmenų filialai arba atstovybės.

17. Paramos paraiška išregistruojama, jei paraišką pateikęs pareiškėjas – fizinis asmuo – mirė, buvo paskelbtas mirusiu, pripažintas neveiksniu ar ribotai veiksniumi arba nežinia kur esančiu po paramos paraiškos pateikimo, tačiau prieš sprendimo skirti paramą priėmimą. Tuo atveju, jei paramos gavėjas mirė, buvo paskelbtas mirusiu, pripažintas neveiksniu ar ribotai veiksniumi arba nežinia kur esančiu po sprendimo skirti paramą priėmimo, ir nekilnojamas turtas (statinys), į kurį investuojama, priklauso pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, paramos paraiška gali būti išregistruojama tik gavus sutuoktinio sutikimą. Jeigu sutuoktinis nesutinka su paramos paraiškos išregistravimu, jis paramos gavėjo įsipareigojimus gali perimti ir tęsti ekonominę veiklą, jeigu įsipareigojimų perėmimo metu atitinka pareiškėjo tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus ir jam skiriama ne mažiau atrankos balų negu buvo skirta paramos gavėjui paramos paraiškos vertinimo metu.

18. Paramos gavėjui mirus arba nenugalimos jėgos (*force majeure*) ir išimtinių aplinkybių atveju pateikus Agentūrai rašytinį prašymą dėl įsipareigojimų perleidimo, paramos gavėjo prisiimti įsipareigojimai po sprendimo skirti paramą priėmimo gali būti perduoti ir parama mokama asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam ekonominę veiklą, jei jis atitiks Administravimo taisyklėse nustatytas sąlygas dėl įsipareigojimų ar teisių perleidimo. Nenugalimos jėgos (*force majeure*) ir išimtinės aplinkybės turi būti įrodomos dokumentais.

VI SKYRIUS

TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

19. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka Taisyklių 20 punkte išvardytas tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus.

20. Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai taikomi visiems pareiškėjams, nurodytiems Taisyklių 13 punkte:

20.1. paramos paraišką teikia subjektas, Taisyklių V skyriuje įvardytas galimu pareiškėju;

20.2. projektas atitinka Taisyklių III skyriuje nurodytą prioritetą, tikslinę sritį ir prisideda prie bent vieno kompleksinio tikslo įgyvendinimo;

20.3. verslo plane numatyta vykdyti ekonominę veiklą ir išlaidos yra susijusios su remiama ekonomine veikla (-omis), nurodyta (-omis) Taisyklių 9 punkte, ir nepatenka į Taisyklių 10 punkte nurodytą neremiamų ekonominių veiklų sąrašą;

20.4. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui, išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas (atitiktis šiai tinkamumo sąlygai gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

20.5. pareiškėjas užtikrina, kad verslo planas, kuriam finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamas iš kitų ES fondų, kitų viešųjų lėšų;

20.6. nekilnojamas turtas, į kurį investuojama ir kuriame numatyta įgyvendinti projektą, pareiškėjo valdomas teisėtai pagrindais:

20.6.1. statiniai ir (arba) patalpos, žemės sklypai, kurie bus tiesiogiai naudojami projekte numatytiems ekonominiams veikloms vykdyti, nuosavybės, nuomos, panaudos ar kito teisėto naudojimosi pagrindais priklauso pareiškėjui. Žemė po rekonstruojamais statiniais arba po

statiniais, kuriuose atliekamas kapitalinis remontas, į kuriuos investuojama ir kur numatyta įgyvendinti projektą, pareiškėjui priklauso nuosavybės, nuomos, panaudos ar kito teisėto naudojimosi pagrindais. Pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kito teisėto naudojimosi nekilnojamuoju turtu sutartis, sudaryta ne trumpesniam terminui kaip iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (atitiktis šiai tinkamumo sąlygai gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu), VĮ Registrų centre turi būti įregistruota iki sprendimo skirti paramą priėmimo dienos. Nuomos, panaudos sutartyje ar kitais pagrindais naudojamų statinių ir (arba) patalpų valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti numatyta rekonstrukcijos ar kapitalinio remonto galimybė (atitiktis šiai tinkamumo sąlygai gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu). Žemė po naujai statomais statiniais ne vėliau kaip nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos pareiškėjui priklauso nuosavybės teise. Jeigu nekilnojamojo turto, į kurį investuojama ir (arba) kuriame numatyta vykdyti ekonominę veiklą, nuosavybės, nuomos, panaudos ar kito teisėto naudojimosi pagrindai VĮ Registrų centre įregistruojami po paramos paraiškos pateikimo, kartu su paramos paraiška turi būti pateikta (-os) rašytinė (-ės) sutartis (-ys) dėl nekilnojamojo turto planuojamo perleidimo pareiškėjo nuosavybės, planuojamos nuomos ar panaudos, ar kito teisėto naudojimosi, sudaryta (-os) tarp pareiškėjo ir nekilnojamojo turto savininko;

20.6.2. tuo atveju, kai Taisyklių 20.6.1 papunktyje minimas turtas, į kurį investuojama ir kuriame numatyta įgyvendinti projektą (išskyrus naujai statomus statinius), priklauso pareiškėjui ir (arba) sutuoktiniui, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamąjį turtą ir plėtoti verslo plane numatytą ekonominę veiklą ne trumpiau kaip iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (atitiktis šiai tinkamumo sąlygai gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

20.6.3. tuo atveju, kai Taisyklių 20.6.1 papunktyje minimas turtas, į kurį investuojama ir kuriame numatyta įgyvendinti projektą (išskyrus naujai statomus statinius), priklauso pareiškėjui ir (arba) jo sutuoktiniui su kitais asmenimis, pateikiamas rašytinis (-iai) bendraturčio (-ių) sutikimas (-ai) investuoti į jam (jiems) kartu su pareiškėju ir (arba) jo sutuoktiniu priklausančią turtą ir plėtoti verslo plane numatytą ekonominę veiklą ne trumpiau kaip iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (atitiktis šiai tinkamumo sąlygai gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

20.7. pareiškėjas pateikia verslo planą, kuriame pateikta informacija pagrindžia projekto reikalingumą, investicijų poreikį ir verslo plano finansinę dalį. Verslo plano įgyvendinimo pabaiga turi sutapti su finansinių metų pabaiga. Pareiškėjas verslo plane numato, per kiek metų planuoja jį įgyvendinti. Verslo planas turi būti parengtas pagal Taisyklių 2 priede pateiktą formą;

20.8. pateiktame verslo plane pareiškėjas įrodo, kad ūkio subjektas paskutiniaisiais verslo plano įgyvendinimo metais vykdys pelningą ekonominę veiklą, kaip nustatyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Ekonominio gyvybingumo taisyklės);

20.9. jei projekte numatyti statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) darbai ir pagal teisės aktų reikalavimus šiems darbams vykdyti yra privalomas statybą leidžiantis dokumentas, jis turi būti išduotas ne vėliau kaip iki verslo plano įgyvendinimo pradžios (šių dokumentų pateikti nereikia, Agentūra vertina pagal Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“ (toliau – IS „Infostatyba“) duomenis);

20.10. jei projekte vykdoma ar numatyta vykdyti ekonominę veiklą, kuriai vykdyti turi būti gauta licencija, kaip nurodyta Licencijavimo pagrindų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Licencijavimo aprašas), pareiškėjas licenciją arba kitą Licencijavimo apraše

nurodytą dokumentą pateikia Agentūrai su paramos paraiška arba įsipareigoja pateikti su paskutiniu mokėjimo prašymu;

20.11. pareiškėjo – fizinio asmens – nuolatinė gyvenamoji vieta turi būti deklaruota kaimo vietovėje, pareiškėjo – juridinio asmens – buveinė turi būti registruota kaimo vietovėje;

20.12. tinkama projekto įgyvendinimo vieta:

20.12.1. jeigu paramos lėšomis finansuojama statyba (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas), projekto įgyvendinimo vieta turi būti nekilnojamojo turto, į kurį investuojama paramos lėšomis, registracijos vieta, kuri turi būti kaimo vietovėje;

20.12.2. jeigu paramos lėšomis finansuojama mobilioji paslaugų teikimo ekonominė veikla, ji gali būti vykdoma visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, o ekonominės veiklos nevykdymo laikotarpiu iš paramos lėšų įgytas turtas turi būti saugomas nekilnojamajame turte, kurio registracijos vieta turi būti kaimo vietovėje. Projekto įgyvendinimo vieta laikoma pareiškėjo – fizinio asmens – gyvenamosios vietos deklaravimo vieta arba pareiškėjo – juridinio asmens – buveinės registravimo vieta, kuri turi būti kaimo vietovėje;

20.12.3. jeigu paramos lėšomis finansuojama nemobilioji paslaugų teikimo ekonominė veikla, ji turi būti vykdoma ir iš paramos lėšų įgytas turtas turi būti saugomas nekilnojamajame turte, kurio registracijos vieta turi būti kaimo vietovėje;

20.12.4. jeigu paramos lėšomis finansuojama gamybos ekonominė veikla, ji turi būti vykdoma ir iš paramos lėšų įgytas turtas saugomas nekilnojamajame turte, kurio registracijos vieta turi būti kaimo vietovėje.

21. Parama neteikiama:

21.1. pareiškėjui, gavusiam paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ ir „Parama smulkiems ūkiams“;

21.2. pareiškėjui, jei remiantis Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika), nustatoma, kad pareiškėjas sukūrė galimai neteisėtas sąlygas gauti paramą;

21.3. pareiškėjui, patiriančiam finansinių sunkumų, t. y., kuriam iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas ar restruktūrizuojamas;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

21.4. jeigu pareiškėjas paramos paraiškoje, pridedamuose ar pagal paklausimą pateiktuose dokumentuose pateikė melagingą informaciją. Tokiu atveju taikomas apribojimas gauti paramą pagal Priemonę tais kalendoriniais metais, kuriais nustatyta, kad pareiškėjas pateikė melagingą informaciją, ir kitais kalendoriniais metais;

21.5. vienus metus nuo sprendimo priėmimo dienos, kai sprendimas priimtas dėl pareiškėjo, ketinusio ir (arba) gavusio paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), Europos žuvininkystės fondo, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF), paramos teikimo ar sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį buvo pranešta Europos Komisijai;

21.6. ne Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdomiems projektams.

22. Pareiškėjas turi teisę gauti bendrą vienai įmonei (vienam ūkio subjektui) suteikiamą nereikšmingą (*de minimis*) pagalbą. Agentūra paramos paraiškos vertinimo metu patikrina pareiškėjo teisę gauti bendrą vienai įmonei, įskaitant susijusias įmones, suteikiamą nereikšmingą (*de minimis*) pagalbą.

VII SKYRIUS ĮSIPAREIGOJIMAI

23. Pareiškėjas ir paramos gavėjas įsipareigoja:

23.1. pradėti įgyvendinti verslo planą ne vėliau kaip per 9 mėnesius nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos. Paramos gavėjas, pradėdamas įgyvendinti verslo planą, raštu apie tai informuoja Agentūrą;

23.2. verslo planą įgyvendinti tinkamai per jame numatytą laikotarpį. Laikoma, kad verslo planas įgyvendintas tinkamai, kai pasiekti projekto rezultatai, t. y. atliktos visos verslo plane numatytos investicijos, pasiektas priežiūros rodiklis – sukurta ne mažiau kaip 1 darbo vieta, kai prašoma paramos suma ne didesnė nei 18 800 Eur (aštuoniolika tūkstančių aštuoni šimtai eurų) arba sukurtos ne mažiau kaip 2 (dvi) darbo vietos, kai prašoma paramos suma ne didesnė nei 37 600 Eur (trisdešimt septyni tūkstančiai šeši šimtai eurų) ir vykdoma pelninga ekonominė veikla, taip pat Agentūrai pateiktas paskutinis mokėjimo prašymas ir galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

23.3. iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos sukurti ne mažiau kaip 1 (vieną) darbo vietą (etata), kai prašoma paramos suma ne didesnė nei 18 800 Eur (aštuoniolika tūkstančių aštuoni šimtai eurų) arba sukurti ne mažiau kaip 2 (dvi) darbo vietas (etatus), kai prašoma paramos suma ne didesnė nei 37 600 Eur (trisdešimt septyni tūkstančiai šeši šimtai eurų), susijusią (-ias) su ekonomine veikla, kuriai prašoma paramos, ir išlaikyti ją (-as) iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (turi būti vadovaujamosi Projektų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, rodiklio „Naujos darbo vietos sukūrimas ir išlaikymas“ pasiekimo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 3D-718 „Dėl Projektų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, rodiklio „Naujos darbo vietos sukūrimas ir išlaikymas“ pasiekimo vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Darbo vietų rodiklio skaičiavimo metodika)

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

23.3.1. nauja darbo vieta (naujas etatas) – paramos gavėjo pagal darbo sutartį, individualios veiklos pažymą, verslo liudijimą, civilinę (paslaugų) sutartį naujai sukurta ir projekto kontrolės laikotarpiu išlaikyta darbo vieta, tiesiogiai susijusi su projekte numatytos ekonominės veiklos vykdymu. Vieną darbo vietą atitinka vienas etatas;

23.3.2. naujos darbo vietos (naujo etato) tinkamumo sąlygos projekto lygmeniu:

23.3.2.1. nauja darbo vieta turi būti tiesiogiai susijusi tik su vykdoma ekonomine veikla, kuriai buvo skirta parama. Naujomis darbo vietomis nelaikomos darbo vietos, kurios įgyvendinant projektą buvo sukurtos kituose, su projekto veikla nesusijusiuose, sektoriuose;

23.3.2.2. viena darbo vieta laikoma tuo atveju, jei asmens darbo užmokesčio arba savarankiška veikla užsiimančio asmens grynujų pajamų dydis per ataskaitinius metus yra ne mažesnis negu 12 (dvylika) minimalių mėnesinių algų (toliau – MMA), nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu;

23.3.2.3. nauja darbo vieta (-os) turi būti sukurta (-os) iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos. Ne vėliau kaip paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dieną Agentūrai turi būti pateikti naujos darbo vietos (-ų) sukūrimo fakto įrodymai. Naujos darbo vietos (-ų) pagal darbo sutartį, civilinę (paslaugų) sutartį sukūrimo fakto įrodymas – iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos sudarytos darbo sutarties, civilinės (paslaugų) sutarties kopija. Naujos darbo vietos (-ų) pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą sukūrimo fakto įrodymas – galiojantis verslo liudijimas arba individualios veiklos pažyma. Verslo liudijime arba individualios veiklos pažymoje nurodyta ekonominė veikla turi atitikti ekonominės veiklos rūšies kodą, nurodytą paramos paraiškoje, verslo plane.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

23.4. iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos įsigyti verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą (taikoma pareiškėjui – fiziniam asmeniui, pradedančiam ekonominę veiklą);

23.5. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą (sudaryti balansą, pelno (nuostolių) ataskaitas);

23.6. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos užtikrinti, kad su projektu susijusių buhalterinių operacijų įrašai būtų atskiriami nuo kitų, įprastinių paramos gavėjo operacijų;

23.7. viešinti paramą pagal Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Viešinimo taisyklės);

23.8. ne vėliau kaip per 10 darbo dienų raštu pranešti Agentūrai apie bet kurių duomenų, nurodytų pateiktoje ir užregistruotoje paramos paraiškoje, pasikeitimus;

23.9. sudaryti sąlygas institucijų, atliekančių paramos paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą, Programos įgyvendinimo priežiūrą, atstovams ar jų įgaliotiems asmenims patikrinti paramos paraiškoje ir prie jos pridedamuose dokumentuose pateiktus duomenis ir atlikti patikrą projekto įgyvendinimo vietoje, gauti papildomos informacijos apie projektą nuo paramos paraiškos pateikimo dienos, taip pat audituoti, kontroliuoti, tikrinti, kaip yra laikomasi tinkamumo gauti paramą sąlygų ir reikalavimų, kaip yra vykdomas projektas ir ekonominė veikla, kuriai buvo skirta parama, po sprendimo skirti paramą priėmimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;

23.10. teikti Agentūrai visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams, Programos įgyvendinimo stebėsenai, viešinimui bei reikalingiems vertinimams atlikti;

23.11. pasikeitus Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracijoje (toliau – Deklaracija) pateiktiems duomenims, pateikti Agentūrai atnaujintą Deklaraciją per 10 darbo dienų nuo duomenų pasikeitimo fakto;

23.12. nuo paraiškos pateikimo iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos užtikrinti atitiktį tinkamumo sąlygoms ir reikalavimams taip, kaip nurodyta Taisyklių VI skyriuje, atrankos kriterijams, už kuriuos projektui suteikiami balai (išskyrus atrankos kriterijus, nurodytus Taisyklių 37 punkto lentelės 2, 6 ir 7 eilutėse). Jeigu projekto kontrolės laikotarpiu keičiasi paramos gavėjo – juridinio asmens pagrindinis akcininkas ar vadovas (mažosios bendrijos atveju), turi būti išlaikyta atitiktis atrankos kriterijams, nurodytiems Taisyklių 37 punkto lentelės 6–8 eilutėse, jeigu projekto atrankos metu už tai buvo skirti atrankos balai.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-308](#), 2020-04-17, paskelbta TAR 2020-04-17, i. k. 2020-08105

23.13. užbaigus statybos darbus, ne vėliau kaip iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos statybos užbaigimo dokumentus teisės aktų nustatyta tvarka įregistruoti IS „Infostatyba“. Jeigu pagal teisės aktus statybos užbaigimo dokumentų IS „Infostatyba“ registruoti neprivaloma, statybos užbaigimo dokumentai turi būti pateikti Agentūrai ne vėliau kaip su paskutiniu mokėjimo prašymu;

23.14. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos užtikrinti, kad nebus sukurta neteisėtų sąlygų gauti paramą, kaip nurodyta Galimai neteisėtai sukurtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikoje;

23.15. iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos sukurti naują (-as) darbo vietą (-as) ir pradėti pelningai veikti, o iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos – išlaikyti naują (-as) darbo vietą (-as);

23.16. paskutiniais verslo plano įgyvendinimo metais gauti ne mažiau kaip 50 proc. pajamų iš paslaugų teikimo, kai jų teikimas susijęs su produkto, patenkančio į Sutarties I priedą, apdorojimu, perdirbimu, gaminimu;

23.17. įsigyti visas verslo plane numatytas investicijas ir saugoti patirtų išlaidų ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus (paramos gavėjas neteikia patirtų išlaidų ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentų, jeigu to nepaprašo Agentūra);

23.18. įvykus įvykiui, kurio metu sunaikinamas projekto lėšomis įsigytas ar sukurtas turtas, atkurti turtą ne mažesne negu atkuriamąja turto verte ir ne blogesnių techninių parametrų, ir apie tai raštu pranešti Agentūrai ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo tokios informacijos sužinojimo;

23.19. nekeisti verslo plano įgyvendinimo vietos, raštu nesuderinus su Agentūra, nekeisti veiklos pobūdžio, tikslų ar įgyvendinimo sąlygų, neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos.

Papildyta papunkčiu:

TAR pastaba. Šis papunktis netaikomas pareiškėjams ir paramos gavėjams, pateikusiems paramos paraiškas iki 2018 m. gruodžio 31 d.

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

VIII SKYRIUS REIKALAVIMAI IŠLAIDOMS

24. Parama skiriama ir išmoka mokama, jeigu verslo plane suplanuotos išlaidos yra būtinos verslo planui įgyvendinti ir ekonominei veiklai vykdyti, tiesiogiai susijusios su remiama ekonomine veikla ir yra ne mažesnės negu prašoma paramos suma.

IX SKYRIUS PARAMOS FORMA IR DYDIS

25. Parama mokama išmokant išmoką.

26. Didžiausias išmokos dydis – 18 800 Eur (aštuoniolika tūkstančių aštuoni šimtai eurų), kai sukuriama ne mažiau kaip 1 darbo vieta (etatas), arba 37 600 Eur (trisdešimt septyni tūkstančiai šeši šimtai eurų), kai sukuriamos ne mažiau kaip dvi darbo vietos (etatai).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

Nr. [3D-308](#), 2020-04-17, paskelbta TAR 2020-04-17, i. k. 2020-08105

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

27. Išmoka skiriama verslo planui įgyvendinti. Išmoka išmokama 100 proc., jeigu verslo planas įgyvendintas tinkamai, kaip nurodyta Taisyklių 23.2 papunktyje. Jeigu verslo planas įgyvendintas netinkamai, išmoka nemokama (jeigu išmokėta išmokos dalis, ta dalis susigrąžinama).

28. Išmoka išmokama dviem dalimis, kaip nurodyta Taisyklių 45 punkte.

29. Išmoka pagal Priemonę turi būti skiriama nepažeidžiant nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos teikimo reikalavimų, taikomų vadovaujantis Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013. Bendra pagalbos suma, suteikta tai pačiai įmonei ar asmeniui, taip pat įmonėms partnerėms ir (arba) susijusioms įmonėms, sutuoktiniams, negali viršyti 200 000 Eur (dviejų šimtų tūkstančių eurų) per einamuosius ir dvejus ankstesnius jo mokestinius metus.

30. Pareiškėjas per vieną paramos paraiškų etapą gali pateikti vieną paraišką. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti įgyvendinant kitas investicines Programos priemones. Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnį ES lėšomis finansuojamą projektą, t. y. pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą (netaikoma Programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos srities „Parama

investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklai „Asbestinių stogų dangos keitimas“).

X SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO IR VERTINIMO TVARKA

31. Paramos paraiškos forma nustatyta Taisyklių 1 priede.

32. Paramos paraiškas iš pareiškėjų priima ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt. Paramos paraiška teikiama Agentūrai spausdintine (popieriuje pateikta) forma pareiškėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai gali būti pateikti ir per ŽŪMIS asmeniškai ar per įgaliotą asmenį (juridiniai asmenys paramos paraiškas per ŽŪMIS gali teikti tik per įgaliotą fizinį asmenį). Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu, el. paštu) pateiktos paramos paraiškos neregistruojamos.

33. Paramos paraiškos pildomos, teikiamos, registruojamos ir vertinamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

34. Paramos paraiškos vertinimas Agentūroje negali trukti ilgiau kaip 2 mėnesius nuo paramos paraiškų priėmimo laikotarpio pabaigos. Į paramos paraiškų vertinimo terminą įskaičiuojamas paklausimų pareiškėjui, patikrų vietoje atlikimo, prašymo dėl papildomos informacijos kitoms institucijoms pateikimo ir atsakymo gavimo bei ekspertizės atlikimo terminas.

XI SKYRIUS PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

35. Projektų atranka atliekama Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

36. Už atitiktį Taisyklėse nustatytiems projektų atrankos kriterijams skiriami balai. Didžiausias galimas balų skaičius yra 100 (vienas šimtas).

37. Projektų atrankos kriterijų lentelė:

Eil. Nr.	Projektų atrankos kriterijai	Didžiausias balų skaičius	Balų skaičius pagal atskiras kriterijaus reikšmes
1.	<p>Įsipareigojama sukurti ir projekto kontrolės laikotarpiu išlaikyti ne mažiau kaip vieną nesezoninę darbo vietą: <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal paramos paraiškoje ir verslo plane pateikiamą informaciją. Sezoninių darbų sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“.</i> TAR pastaba: Šis punktas netaikomas pareiškėjams ir paramos gavėjams, pateikusiems paramos paraiškas iki 2018 m. gruodžio 31 d.</p>	25	25
2.	<p>Projektas įgyvendinamas savivaldybėje, kurioje vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų praėjusiais kalendoriniais metais: <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal praėjusių kalendorinių metų duomenis, nurodančius vidutinį metinį bedarbių procentą nuo darbingo amžiaus gyventojų, skelbiamus Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos interneto</i></p>		

	<i>tinklalapyje. Atrankos balai neskiriami, jeigu projekte numatyta teikti tik mobiliąsias paslaugas.</i>		
2.1.	4 ir daugiau procentinių punktų didesnis už bendrą Lietuvos vidurkį;	15	15
2.2.	nuo 2 iki 4 (neįskaitytinai) procentinių punktų didesnis už bendrą Lietuvos vidurkį;		10
2.3.	iki 2 (neįskaitytinai) procentinių punktų didesnis už bendrą Lietuvos vidurkį. <i>TAR pastaba: 2 punktas netaikomas pareiškėjams ir paramos gavėjams, pateikusiems paramos paraiškas iki 2018 m. gruodžio 31 d.</i>		5“.
3.	Pareiškėjas (fizinis asmuo) arba pareiškėjo (juridinio asmens) pagrindinis akcininkas, turintis daugiau kaip 50 proc. juridinio asmens akcijų, žemės ūkio bendrovės pajų (juridinių asmenų, kurie neturi ir negali turėti akcininkų, atveju pagrindiniam akcininkui prilyginamas vadovas) yra ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo grįžęs į Lietuvos Respubliką iš emigracijos asmuo, iki grįžimo nepertraukiamai deklaravęs išvykimą į kitą (-as) valstybę (-es) ne trumpiau kaip 2 metus. <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal gyvenamosios vietos deklaracijas arba Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis.</i>	15	15
4.	Pareiškėjas (fizinis asmuo) arba pareiškėjo (juridinio asmens) pagrindinis akcininkas, turintis daugiau kaip 50 proc. juridinio asmens akcijų, žemės ūkio bendrovės pajų (juridinių asmenų, kurie neturi ir negali turėti akcininkų, atveju pagrindiniam akcininkui prilyginamas vadovas) yra gavęs subsidiją būstui kaimo vietovėje įsigyti pagal Finansinės paskatos pirmąjį būstą įsigyjantiems jaunosms šeimoms įstatymą. <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal savivaldybės išduotą pažymą, patvirtinančią jaunos šeimos teisę į subsidiją pagal Finansinės paskatos pirmąjį būstą įsigyjantiems jaunosms šeimoms įstatymą. Balai suteikiami, jeigu savivaldybės pažyma išduota pareiškėjui (fiziniam asmeniui) arba pareiškėjo (juridinio asmens) pagrindiniam akcininkui, arba juridinių asmenų, kurie neturi ir negali turėti akcininkų, atveju pagrindiniam akcininkui prilygintam vadovui, arba šių išvardytų asmenų sutuoktiniui.</i> <i>TAR pastaba: Šis punktas netaikomas pareiškėjams ir paramos gavėjams, pateikusiems paramos paraiškas iki 2018 m. gruodžio 31 d.</i>	5	5
5.	Pareiškėjas yra kaimo vietovėje veikiantis ūkio subjektas, kuris iki paraiškos pateikimo dienos:		
5.1.	pareiškėjas (fizinis asmuo) – kaimo gyventojas, ne trumpiau kaip 1 metus deklaravęs gyvenamąją vietą kaimo vietovėje; <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal pareiškėjo (fizinio asmens) gyvenamosios vietos deklaraciją arba Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis. Balai suteikiami, jeigu pareiškėjas (fizinis asmuo) paramos paraiškos pateikimo dieną ir ne trumpiau negu paskutinius 1 metus iki</i>	15	15

	<i>paramos paraiškos pateikimo nepertraukiamai deklaravo gyvenamąją vietą kaimo vietovėje.</i>		
5.2.	pareiškėjo (juridinio asmens, pradedančio ekonominę veiklą) pagrindinis akcininkas, turintis daugiau kaip 50 proc. akcijų (juridinių asmenų, kurie neturi ir negali turėti akcininkų, atveju pagrindiniam akcininkui prilyginamas vadovas), – ne trumpiau negu 1 metus deklaravęs gyvenamąją vietą kaimo vietovėje. <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal pareiškėjo (juridinio asmens akcininko ar jam prilyginto asmens) gyvenamosios vietos deklaraciją arba Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis. Balai suteikiami, jeigu pareiškėjo (juridinio asmens) akcininkas ar jam prilygintas asmuo paraiškos pateikimo dieną ir ne trumpiau kaip paskutinius 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo nepertraukiamai deklaravo gyvenamąją vietą kaimo vietovėje.</i>		15
6.	Pareiškėjas (fizinis asmuo) arba pareiškėjo (juridinio asmens) pagrindinis akcininkas, turintis daugiau kaip 50 proc. akcijų, žemės ūkio bendrovės pajū (juridinių asmenų, kurie neturi ir negali turėti akcininkų, atveju pagrindiniam akcininkui prilyginamas vadovas) paraiškos pateikimo dieną yra: <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal paramos paraiškoje, prie jos pridedamuose dokumentuose ir Juridinių asmenų registre esančius duomenis.</i>		
6.1.	iki 29 metų (imtinai) amžiaus;		10
6.2.	nuo 30 iki 40 metų (imtinai) amžiaus;	10	5
6.3.	54 ir daugiau metų amžiaus.		5
7.	Pareiškėjas (fizinis asmuo) arba pareiškėjo (juridinio asmens) pagrindinis akcininkas, turintis daugiau kaip 50 proc. juridinio asmens akcijų, žemės ūkio bendrovės pajū (juridinių asmenų, kurie neturi ir negali turėti akcininkų, atveju pagrindiniam akcininkui prilyginamas vadovas) paramos paraiškos teikimo metu yra negalią turintis asmuo. <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal prie paramos paraiškos pateikiamą Neįgaliojo pažymėjimo kopiją.</i>	10	10
8.	Pareiškėja (fizinis asmuo) yra moteris arba pareiškėjo (juridinio asmens) pagrindinė akcininkė, turinti daugiau kaip 50 proc. juridinio asmens akcijų, žemės ūkio bendrovės pajū (juridinių asmenų, kurie neturi ir negali turėti akcininkų, atveju pagrindiniam akcininkui prilyginamas vadovas) yra moteris. <i>Atitiktis šiam kriterijui vertinama pagal paramos paraiškoje, prie jos pridedamuose dokumentuose ir Juridinių asmenų registre esančius duomenis.</i>	5	5
Didžiausia balų suma iš viso:		100	

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

38. Privalomas mažiausias balų skaičius – 45 (keturiasdešimt penki). Jeigu projektų atrankos vertinimo metu projektas įvertinamas mažiau negu 45 (keturiasdešimt penkiais) balais, paramos paraiška atmetama.

39. Papildomas paramos paraiškų vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, remiantis atrankos kriterijais, nurodytais Taisyklių 37 punkto lentelėje, pagal tokią pirmumo eilę: 4, 2.1, 2.2, 2.3, 1.

XII SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS

40. Projektų atrankos komitetas nesudaromas. Sprendimą dėl paramos skyrimo arba neskyrimo priima Agentūros direktoriaus įgaliotas asmuo, vadovaudamasis projektų vertinimo rezultatais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

41. Sprendimas dėl paramos skyrimo arba neskyrimo įforminamas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka .

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

42. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo informuoja pareiškėjus Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Paramos sutartys nesudaromos.

43. Pareiškėjas, gavęs Agentūros sprendimą skirti paramą, tampa paramos gavėju.

XIII SKYRIUS MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

44. Mokėjimo prašymai kartu su kitais dokumentais turi būti pateikti per ŽŪMIS asmeniškai ar per įgaliotą asmenį (juridiniai asmenys dokumentus per ŽŪMIS gali teikti tik per įgaliotą fizinį asmenį). Kitais būdais (pvz., atnešus į Agentūrą, paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) pateikti mokėjimo prašymai nepriimami.

45. Išmoka išmokama dviem dalimis per ne ilgesnį kaip 3 metų laikotarpį nuo verslo plano įgyvendinimo pradžios. Pirmoji dalis, sudaranti 80 proc. visos skirtos išmokos sumos, paramos gavėjui mokama po sprendimo skirti paramą priėmimo dienos per 10 darbo dienų. Mokėjimo prašymas teikiamas ir likusi 20 proc. išmokos sumos dalis mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą, finansinės atskaitomybės dokumentus už finansinius metus, kuriais buvo įgyvendintas verslo planas, darbo vietos (-ų) sukūrimo įrodymus (pvz., darbo sutarties kopiją, individualios veiklos pažymėjimo ar verslo liudijimo kopiją, civilinės sutarties kopiją) ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą. Finansinės atskaitomybės dokumentų teikti nereikia juridiniams asmenims, kurie, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu, šiuos dokumentus teikia Juridinių asmenų registru.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

46. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansų įstaigas.

47. Paskutinis mokėjimo prašymas teikiamas ne vėliau kaip pirmaisiais metais po verslo plano įgyvendinimo metų ir ne vėliau kaip iki 2023 m. birželio 30 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-308](#), 2020-04-17, paskelbta TAR 2020-04-17, i. k. 2020-08105

48. Mokėjimo prašymai teikiami, mokėjimo prašymų vertinimas atliekamas ir paramos lėšos išmokamos Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Administravimo taisyklių nuostatos, susijusios su reikalavimu paramos gavėjui kartu su mokėjimo prašymu pateikti išlaidų patyrimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentus, netaikomos.

49. Agentūra po mokėjimo prašymo pateikimo iki išmokos paskutinės dalies išmokėjimo atlieka patikrą vietoje, kurios metu nustato, ar įsigytos visos verslo plane numatytos investicijos.

50. Paramos gavėjas projekto kontrolės laikotarpiu Administravimo taisyklių nustatyta tvarka teikia Agentūrai užbaigto projekto metines ataskaitas.

XIV SKYRIUS SANKCIJOS

51. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiame) projektą paramos gavėjui taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos sumos sumažinimas, paramos neskyrimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos sumos, kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba su mokėjimo prašyme prašoma išmokėti parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo. Sankcijos taikomos Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikos patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

52. Specifinės sankcijos, taikomos Priemonės veiklos sričiai pagal Taisykles:

52.1. jeigu verslo planas nepradedamas įgyvendinti per 9 mėnesius nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, sprendimas skirti paramą panaikinamas ir visa išmokėta parama susigražinama;

52.2. jeigu verslo planas įgyvendintas netinkamai (nesukurta (-os) verslo plane nurodyta (-os) darbo vieta (-os), nevykdoma pelninga ekonominė veikla), išmokėta parama susigražinama, o likusi išmokos dalis nemokama;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

52.3. jeigu projekto kontrolės laikotarpiu nesilaikoma įsipareigojimo išlaikyti (kaip nurodyta Darbo vietų rodiklio skaičiavimo metodikos 8 punkte) sukurtą (-as) sąlyginę (-es) darbo vietą (-as) (etata (-us)), susigražinama išmokėta išmokos dalis atsižvelgiant į įsipareigojimo nesilaikymo mastą, t. y. jeigu paramos gavėjas projekto kontrolės laikotarpiu per ataskaitinius metus neišlaiko sąlyginės darbo vietos (etato) daugiau kaip 2 mėnesius, už kiekvieną neišlaikytą sąlyginę darbo vietą (etato) mėnesį skaičiuojama 520 Eur (penki šimtai dvidešimt eurų) sankcija už vieną neišlaikytą sąlyginę darbo vietą (etata) (vertinama pagal užbaigto projekto metines ataskaitas).

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

XV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

53. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, skundų teikimo tvarka atliekama Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

54. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

55. Pasikeitus šioms Taisyklėms, nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems pareiškėjams ir paramos gavėjams, išskyrus atvejus, kai žemės ūkio ministro įsakyme nurodyta kitaip.

Priedų pakeitimai:

1 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

2 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

3D-773 3 priedas

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-582](#), 2019-10-23, paskelbta TAR 2019-10-24, i. k. 2019-16880

Dėl žemės ūkio ministro 2018 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 3D-773 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ įgyvendinimo nuo 2018 m. taisyklių, kai išmoka verslo planui įgyvendinti yra ne didesnė kaip 16 000 eur, patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-308](#), 2020-04-17, paskelbta TAR 2020-04-17, i. k. 2020-08105

Dėl žemės ūkio ministro 2018 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 3D-773 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ įgyvendinimo nuo 2018 m. taisyklių, kai verslo planui įgyvendinti yra mokama išmoka, patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-369](#), 2020-05-14, paskelbta TAR 2020-05-14, i. k. 2020-10364

Dėl žemės ūkio ministro 2018 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 3D-773 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ įgyvendinimo nuo 2018 m. taisyklių, kai verslo planui įgyvendinti yra mokama išmoka, patvirtinimo“ pakeitimo